

Nedjeljni rad uz blagoslov vlasti

Mediji nisu zabilježili da je itko od visokih obnašatelja vlasti u Hrvatskoj koji su se uredno okupili oko graha u Maksimiru, među njima predsjednik Stipe Mesić i premijer Ivica Račan, stavio svoj potpis na peticiju

Na Praznik rada u Hrvatskoj je počela kampanja protiv rada u trgovinama nedjeljom i blagdanima. Kampanju su pokrenuli Hrvatski Caritas i Franjevački institut za kulturu mira iz Splita, a potpisivanje istoimene peticije podržali su Hrvatska biskupska konferencija, zatim Sindikat trgovine Hrvatske, Nezavisni hrvatski sindikati, Savez samostalnih hrvatskih sindikata, Hrvatska udruga sindikata te Udruga trgovina u Hrvatskoj udruzi poslodavaca. Kampanja nazvana "Rad trgovina nedjeljom — trgovina je ljudima" potrajat će petnaestak dana, a udruživanje glasova hrvatskih građana u osamdesetak gradova od te prve svibanjske nedjelje u 1500 katoličkih župa nastojat će utjecati na Sabor i Vladu kako bi se izglasovao i stupio na snagu zakon o općoj zabrani rada trgovina nedjeljom i blagdanima. Prvoga dana potpisivanja peticije, koja se u prigodi obilježavanja Praznika rada odvijala i na mjestima tradicionalno najvećih prvosvibanjskih okupljanja građana, kao što su zagrebački Maksimir i splitski Marjan, zacijelo je bio dobar potez organizatora. Međutim, mediji nisu zabilježili da je itko od visokih obnašatelja vlasti u Hrvatskoj koji su se uredno okupili oko graha u Maksimiru, među njima i predsjednik Stipe Mesić i premijer Ivica Račan, stavio svoj potpis na spomenutu peticiju. Štoviše, jedan je dnevni list donio informaciju da nitko od okupljenih Vladinih dužnosnika nije htio potpisati peticiju, a ministar rada to je pravdao svojom funkcijom.

Ovako svjesno zaobilaznje peticije protiv rada nedjeljom moglo bi se tumačiti kako trenutnim hrvatskim vlastodržcima nije previše stalo do ispravljanja nepravdi u sadašnjim zakonskim i pravnim nedorečenostima koje omogućavaju zloporabu te ugrožavaju osnovna ljudska i radna prava, budući da mnogi radnici rade svih sedam dana u tjednu, a većina ih za taj rad nije plaćena, te im se tako uskraćuje pravo da barem jedan dan tjedno budu s obiteljima, a vjernicima se uskraćuje mogućnost ispunjavanja vjerskih potreba. Prva "zvijezda" potpisivanja peticije na Praznik rada bio je Ivica Todorić, vlasnik koncerna Agrokor, koji je zajedno sa svojim suradnicima spremno potpisao zahtjev za zabranu rada nedjeljom, ali je s druge strane objasnio da on svoje trgovine ne može zatvoriti nedjeljom ako netko drugi u susjedstvu radi. Na taj način Todorić je demonstrirao najobičnije licemjerje, a po svemu sudeći, nije do kraja shvatio ni smisao peticije. Naime, prema riječima jednog od pokretača kampanje fra Bože Vulete, ravnatelja Franjevačkog instituta za kulturu mira iz Splita, kampanja za zabranu rada trgovina nedjeljom i blagdanima pokrenuta je u skladu s općeljudskim načelom: što ne želite da drugi učini vama, nemojte ni vi činiti drugome. — U povodu ove naše akcije rade se raznorazne ankete. Međutim, u njima su krivo postavljene teze. Ne radi se samo o tome podržava li netko zahtjev da se zabrani rad trgovina nedjeljom, već bi li dotični bio spreman raditi nedjeljom, te se na

taj način solidarizirao s onima koji moraju raditi nedjeljom, a da zauzvrat ne bi bio plaćen za prekovremeni rad, niti bi imao pravo na dan zamjene u tjednu, ističe Vuleta. Vuleta kazuje kako ni u kojem slučaju rad nedjeljom nije prijeka potreba, isto tako, u većini europskih zemalja nedjeljom ne rade trgovine, a kad je riječ o turističkim potrebama, fra Bože navodi primjer Austrije i Beča, koji ima daleko veći turistički promet od cijele Hrvatske, ali u njemu trgovine nedjeljom ne rade. Na kraju, ravnatelj Franjevačkog instituta za kulturu mira ističe važnost sudjelovanja sindikata u kampanji, očekuje da će se isto tako brojne vjerničke udruge uključiti u akciju potpisivanja peticije po župama, koja bi, ako to bude potrebno, mogla potrajati i cijeli svibanj, i konačno, kao jednu od najvažnijih institucija koja je dala podršku akciji navodi Hrvatsku biskupsku konferenciju. Prema našem mišljenju, u senzibiliziranju društva na problem kršenja zakona o radu i na obespravljenost više od 40.000 radnika koji nemaju pravo na slobodni dan u tjednu na svoj je način utjecala i nedavna uskrсна poslanica zagrebačkog nadbiskupa msgr. Josipa Bozanića s naslovom "Da živimo naše nedjelje". Između ostaloga, tu Bozanić ističe i ovo: "Tko bez osobito opravdana razloga onemogućuje drugima, ali i sebi, puninu doživljaja nedjelje, taj ugrožava čovjekovo dostojanstvo, ugrožava čovjeka u njegovoj ljudskosti, svodi ga, pa i sebe samoga, na sredstvo za postizanje ciljeva koji ne mogu ispuniti ni ljudsku dušu ni ljudski život. Nedjelja nam želi posvijestiti da nije čovjek radi materijalne dobiti, nego da je materijalna dobit radi čovjeka i da ona ima vrijednost samo dok je u službi čovjeka i njegova dostojanstva."

Nadalje, nadbiskup Bozanić upozorava na to kako država koja svrhu postojanja ispunjava upravo kroz zauzimanje za opću, a po tome, na primjeren način, i za osobnu dobrobit, dužna je skrbiti da svatko, ako je ikako moguće, ostvari svoje pravo na nedjelju. "Država je dužna preko svojih ustanova dati pravednu zakonsku regulativu za to područje, i ne smije pitanja od tolike važnosti prepustiti nižim lokalnim vlastima, odnosno ugovorima između društvenih strana", sljedeće su Bozanićeve riječi, na tragu poruke svih hrvatskih biskupa od 10. lipnja 1997. Tu je poruku naslovljenu s "Nedjelja, dan Gospodnji i dan blagdansnog počinka" objavio Hrvatski institut za liturgijski pastoral iz Zadra, i na nju se Bozanić poziva u svojoj uskrсноj poslanici, te u sklopu ove akcije ta poruka ponovno biva aktualizirana.

No, u kontekstu kampanje protiv rada nedjeljom najteži odjek imaju Bozanićeve riječi kako je država "pogotovo dužna skrbiti da se spriječe sve zloupotrebe onih koji svoj imetak stječu i uvećavaju iskorištavajući one koji im se ne mogu oduprijeti, jer su ovisni o skromnoj plaći koju im daju". Koliko o ovome razmišljaju Mesić i Račan, koji nisu htjeli potpisati peticiju, to je stvar njihove savjesti. Ali, i Todoricev potpis je mrtvo slovo na papiru, kad nije spreman poduzeti konkretan korak i provesti pravo značenje peticije u život, odnosno prvi zatvoriti svoje trgovine nedjeljom. Poznajem poslodavca koji je čak pod prijetnjom stranog poslovnog partnera odbio ultimatum da njegove trgovine rade nedjeljom, jer su mu njegovi radnici važniji od profita. I ne samo da mu tvrtka nije propala, već ga zbog toga strani partner uvažava i više nego prije.

PIŠE IVAN UGRIN

NATJECANJA I MISE

U svojoj uskrсноj poslanici zagrebački je nadbiskup naveo kako se u mnogim slučajevima ugrožava kršćanski identitet nedjelje, počevši već od djece i mladih, za koje se u nedjeljno prijepodne organiziraju razna sportska natjecanja ili drugi programi, te ih se tako odvlači od

obiteljskog zajedništva i nedjeljne mise. I onda su mnogi primijetili kako je osam dana nakon Uskrsa, u Bijelu nedjelju, Bozanić otvorio u Zagrebu sportsku Olimpijadu Salezijanske mladeži, s više od tisuću sudionika iz cijeloga svijeta. Mnogi su komentirali kako je i nadbiskup Bozanić pokazao dvostruko lice, no zaboravili su pritom činjenicu kako je otvaranje salezijanskih sportskih natjecanja započelo sa svetom misom za sve sudionike, koju je predvodio upravo nadbiskup Josip Bozanić